

NELEGÁLNA MIGRÁCIA - BEZPEČNOSTNÁ HROZBA V KRÍZOVOM MANAŽMENTE VEREJNEJ SPRÁVY SR

Stanislav Filip¹

ABSTRAKT

Autor v článku analyzuje súčasný stav pripravenosti krízového manažmentu vo verejnej správe Slovenskej republiky riešiť hypotetické sociálne krízové situácie vyvolané náhlym prílevom nelegálnych a nekontrolovaných imigrantov na územie mesta alebo obce. V úvode článku vymedzuje teoretický rámec problematiky migrácie. Zamýšľa sa nad možnými scenármi ohrozenia obyvateľstva a ohrozeného územia miest a obcí. Analyzuje súčasné postupy krízového manažmentu verejnej správy a ich spolupráce s nevládnymi organizáciami na ochranu vlastného obyvateľstva a na riešenie sociálnej krízovej situácie. V závere uvádza možné východiska na zlepšenie prípravy personálu a materiálnej výbavy na prípadné reálne riešenie krízovej situácie.

Kľúčové slová:

migrácia, nelegálna migrácia, krízový scenár, krízový stav, krízový manažment verejnej správy

ABSTRACT

Author of this article analyses the current state of a readiness of the crisis management in the public administration of the Slovak Republic to deal with a potential crisis situations caused by the massive influx of the illegal migrants to the city or town areas. Introduction of the article defines the theoretical framework of migration issue proposing the possible scenarios from threats of the own citizens and territories occupies by illegal migrants. It analyzes the current legal procedures of the crisis management of the public administration and its cooperation with non-governmental organizations to solve the social crisis. At the end of article author presents the possible solutions for the training of staff and equipment of the rescue and security units to improve their readiness for real solution to the social crisis.

Key words:

Migration, illegal migration, crisis scenario, crisis situation, crisis management in public administration.

¹ doc. Ing. Stanislav Filip, PhD. Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, Furdekova 16, 851 04 Bratislava, E-mail: stanislav.filip@vsemvs.sk

1 ÚVOD

Slovenská republika od samého vypuknutia migračnej vlny nelegálnych a nekontrolovaných migrantov zo Sýrie, Líbie, Afganistanu aj zo severnej Afriky na územie Európy patrí medzi najaktívnejšie členské štáty EÚ, ktoré hľadajú riešenia na zmiernenie jej dopadov na bezpečnosť obyvateľstva a územia. Sú to predovšetkým teroristické útoky, násilné a majetkové trestné činy, ktoré vedú predstavitel'ov EÚ a členských štátov prijímať efektívne opatrenia na ochranu svojich obyvateľov a územia [1], [2]. Snažia sa posilniť ochranu Schengenskej hranice, predovšetkým na juhu Európy vrátane Talianska, sprísňujú kontrolu migrantov a hľadajú možnosti zjednotenia a skrátenia azylového procesu na rýchle riešenie žiadostí migrantov buď zotrvať v Európe alebo ich vrátiť do krajiny pôvodu. Medzi množstvom prijatých opatrení, mimoriadne pozitívne vyznieva uzatvorenie dohody EÚ s Tureckom o zotrvaní migrantov na tureckom území s finančnou podporou EÚ.

O tom, že Slovenská republika patrí medzi najaktívnejšie členské krajiny EÚ svedčí celý rad aktivít smerujúcich na poskytnutie policajnej pomoci na ochranu štátnej hranice Maďarska, Macedónska a Slovinska. Vláda SR prijala aj celý rad legislatívnych a organizačných opatrení týkajúcich sa ochrany vlastného obyvateľstva, ekonomiky a územia republiky s cieľom zmierniť aktuálne bezpečnostné riziko [3]. Okrem úpravy zákonov, posilnila ochranu vlastných štátnych hraníc, realizovala niekoľko spoločných cvičení Ozbrojených síl SR a Policajného zboru aj v spolupráci so susednými štátmi.

Menšiu pozornosť však venovala príprave orgánov verejnej správy na prijatie veľkého počtu nelegálnych migrantov na svojom území počas ich tranzitu do západnej Európy. Práve na tento problém je zameraný príspevok. Jeho cieľom je analyzovať a posúdiť súčasný stav pripravenosti orgánov krízového riadenia vo verejnej správe, identifikovať možné scenáre ohrozenia a navrhnúť východiská na zlepšenie ochrany vlastného obyvateľstva a tiež na poskytovanie humanitárnej pomoci migrantom.

Parciálnym cieľom článku je poskytnúť odbornej aj laickej verejnosti pohľad na súčasný stav pripravenosti verejnej správy, riešiť krízové situácie vyvolané náhlým prílevom nelegálnych imigrantov na územie miest a obcí Slovenskej republiky. Identifikovať klady a nedostatky súčasného stavu a načrtnúť možné východiská na ich riešenie.

Pri spracúvaní článku boli uplatnené kvantitatívne a kvalitatívne metódy vedeckého skúmania ako napr. metóda vedeckej abstrakcie a deskripcie, metódy analýzy a syntézy, matematicko-štatistické metódy, komparatívna metóda a metódy vedeckej indukcie a dedukcie.

2 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU MIGRÁCIA NA SLOVENSKU

Súčasný stav nelegálnej migrácie v rámci európskeho spoločenstva je považované predstaviteľmi Slovenskej republiky za bezpečnostné riziko, ktoré pri zmenených podmienkach sa môže zmeniť na bezpečnostnú hrozbu.

Ku koncu roku 2017 na územie EÚ prišlo viac ako 705 tis. imigrantov. Najväčší počet imigrantov zaznamenali v SRN takmer 222 tis. Vo Francúzsku 93 tis.. Podľa štatistík uvádzaných Eurostatom do Slovenskej republiky v rokoch 2014 a 2015 prišlo 330 imigrantov. V roku 2016 len 146 a v roku 2017 to bolo s miernym nárastom 166 migrantov

Vývoj prílevu imigrantov v rámci celej EÚ a vo vybraných členských štátoch EÚ v období rokov 2008 až 2017 uvádzame v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Vývoj prílevu imigrantov do EÚ a vybraných členských štátov EÚ v priebehu rokov 2008 až 2017 podľa [8].

Krajina	2008	2012	2014	2015	2016	2017
EU (28)	226 330	309 820	627 780	1 322 190	1 260 910	705 705
SRN	26 945	77 650	202 815	476 620	745 155	222 560
Francúzsko	41 845	61 455	64 310	75 750	84 270	99 330
Anglicko	31 695	28 895	33 820	39 000	39 735	33 780
Belgicko	15 940	28 285	22 850	44 760	18 280	18 340
Maďarsko	3 175	2 155	42 775	177 135	29 430	3 390
Česká republika	1 650	755	1 155	20 365	1 475	1 445
Poľsko	8 515	10 755	8 025	12 190	12 305	5 045
Slovensko	905	730	331	330	146	166

Podľa údajov Úradu hraničnej a cudzineckej polície ku koncu roku postupne pomaly narastá. Ku koncu roku 2017 na území SR žilo 104 451 cudzincov s povolením na pobyt. S pomedzi členských štátov EÚ má Slovensko šiesty najnižší podiel cudzincov v rámci EÚ

Menší podiel majú iba Litva, Chorvátsko, Rumunsko, Bulharsko a Poľsko. Z celkového počtu cudzincov na našom území je takmer 51,7 % občanov EÚ a z nich najväčší podiel predstavujú naši susedia z Českej republiky. Historický vývoj prílevu imigrantov na územie SR od roku 1993 do roku 2003 uvádzame v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Vývoj počtu žiadateľov o azyl v SR od roku 1993 do roku 2003 podľa [9].

Rok	Počet žiadateľov	Udelený azyl	Zamietnutý azyl	Poskytnutá ochrana	Prerušené procedúry	Udelenie občianstva
1993	96	41	20	0	25	0
1994	140	58	32	0	65	0
1995	359	80	57	0	190	0
1996	415	72	62	0	193	4
1997	645	69	84	0	539	14
1998	506	53	36	0	224	22
1999	1320	26	176	0	1034	2
2000	1556	11	123	0	1366	0
2001	8151	18	130	0	6154	11
2002	9743	20	309	0	8053	59
2003	10358	11	531	0	10656	42

Z tabuľky je vidieť, že Slovensko od samotného vzniku nebolo atraktívnou krajinou pre žiadateľov o azyl. Jeho atraktivita sa zvýšila až s prístupovým procesom do EÚ, kedy počet žiadateľov v roku 2003 narástol až na 10 358. Pomerne prísne kritériá pre udelenie azylu v SR spôsobilo, že iba 11 žiadateľom bol udelený azyl. Zaujímavo sa vyvíjal stav žiadateľov o azyl aj po vstupe SR do EÚ. Keď v roku 2004 požiadalo o azyl viac ako 11 tisíc imigrantov tak po vstupe SR do Schengenského priestoru a sprísnení hraničného režimu na vonkajšej hranici SR s Ukrajinou v roku 2008 počet žiadateľov o azyl výrazne poklesol na 909. Tento trend poklesu záujmu o získanie azylu v Slovenskej republike pokračuje až na 331 v roku 2014 a 330 v roku 2015. Ku koncu roka 2017 bolo zaznamenaných 166 žiadostí o udelenie azylu.[10].

Celkovo by sme mohli zhrnúť, že od vzniku SR v roku 1993 až do 30. apríla 2018 v Slovenskej republike požiadalo o azyl 58 682 žiadateľov a iba 850 z nich azyl získalo, čo predstavuje 1,44 %. I tieto skutočnosti spôsobujú nezáujem imigrantov o Slovenskú republiku ako o cieľovú krajinu. Vývoj počtu žiadateľov o azyl od roku 2004 do 30.apríla 2018 uvádzame v tabuľke 3.

Tabuľka 3 Vývoj počtu žiadateľov o azyl v SR od roku 2004 do 30. 4. 2018[9].

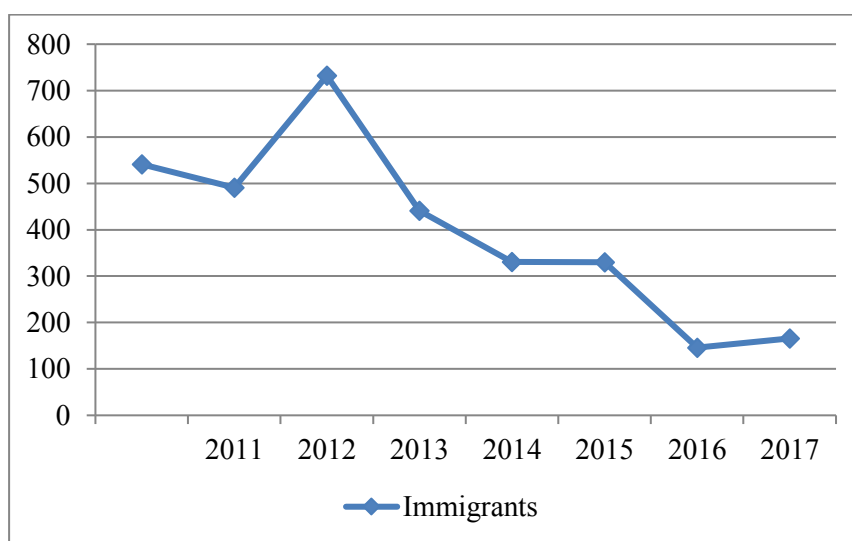
Rok	Počet žiadateľov	Udelený azyl	Odmietnutý azyl	Poskytnutá/ neposkytnutá ochrana	Prerušený proces	Udelené občianstvo
2004	11395	15	1592	0	11782	20
2005	3549	25	827	0	2930	2
2006	2849	8	861	0	1940	5
2007	2642	14	1177	82/646	1693	18
2008	909	22	416	66/273	457	4
2009	822	14	330	98/165	460	1
2010	541	15	180	57/101	361	3
2011	491	12	186	91/47	270	7
2012	732	32	334	104/153	383	0

2013	441	15	124	34/49	352	7
2014	331	14	197	99/41	163	12
2015	330	8	124	41/24	148	5
2016	146	167	82	12/13	35	3
2017	166	29	77	25/26	73	6
2018	49	1	34	5/4	16	0
Celkom od 1993	58 682	850	8101	714/1532	49 562	247

Napriek vstupu Slovenskej republiky do Schengenského priestoru a posilneniu ochrany vonkajšej hranice s Ukrajinou, Úrad cudzineckej a hraničnej polície SR každý rok zaznamenáva prípady nelegálnej migrácie do SR. Na základe výročných správ tohto úradu môžeme konštatovať, že od roku 2011 nelegálne prekračuje štátnu pozemnú hranicu aj hranicu na letiskách viac ako 1100 imigrantov.

V priebehu rokov 2014 a 2015 tento počet narástol v dôsledku celkovej migračnej vlny v Európe. V roku 2015 nelegálne prekročili štátne hranice alebo sa neoprávnene zdržiavali na území SR 2535 cudzincov a v roku 2016 to bolo menej a to 2170. Výraznejší nárast až na 2706 nelegálnych migrantov sme zaznamenali v roku 2017

Z hľadiska národnosti nelegálnych imigrantov najväčšie zastúpenia majú Ukrajinci (1786) a potom nasledujú obyvatelia Srbska (222), Vietnamu (160), nasledujú migranti z Iraku (108), Afganistanu (34) a ďalších 48 krajín od severnej Ameriky, cez Afriku, Áziu a Indonéziu. Vývoj nelegálnej migrácie v SR od roku 2011 do 2017 uvádzame v grafe na obrázku 1.

Obrázok 1 Vývoj nelegálnej migrácie v SR od 2011 do 31. 12. 2017 podľa [11].

Záverom by sme mohli zhrnúť, že uvedené počty legálnych, ale predovšetkým nelegálnych imigrantov v Slovenskej republike nie sú bezpečnostnou hrozbou. Nepochybne však vytvárajú bezpečnostné riziko, s ktorým je potrebné zaobchádzať v riadiacich orgánoch aj vo výkonných bezpečnostných zložkách verejnej správy na všetkých úrovniach riadenia, s cieľom predísť vzniku bezpečnostnej hrozby, resp. krízovej situácie.

3 SCENÁR OHROZENIA ÚZEMIA MESTA/OBCE V DÔSLEDKU MIGRÁCIE

Geografická poloha, zložitý, ale predovšetkým zdĺhavý proces udeľovania azylu, malá pravdepodobnosť získať azyl, nižšia životná úroveň obyvateľstva ako v krajinách západnej Európy a tiež málo početné a hlavne rozptýlené komunity migrujúcich národností na území Slovenskej republiky sú príčinou nezáujmu migrantov o Slovenskú republiku ako o svojej cieľovej krajine.

Preto je možné predpokladať, že v prípade masového prílevu migrantov sa bude jednať o ľudí, ktorí sa budú sústreďovať v blízkosti významných železničných uzlov a cestných komunikácií, ktoré spájajú SR s Rakúskom, resp. Českom.

Možným príkladom zvýšenej koncentrácie migrantov v Slovenskej republike môže byť železničná stanica Bratislava hl. stanica v mestskej časti Bratislava Staré mesto alebo železničná stanica Petržalka so spoji do Rakúska v rovnomennej mestskej časti Bratislava – Petržalka.

Štruktúra migrantov budú tvoriť muži, ženy a deti vo všetkých vekových kategóriách, rôzneho náboženstva s prevahou moslimského vierovyznania. Fyzické a psychické vyčerpanie migrantov ako aj zdravotný stav migrantov môžu byť bezpečnostným rizikom pre obyvateľstvo príslušných mestských častí a cestujúcu verejnosť, ktorá prechádza danými komunikačnými uzlami. Okrem fyzického napádania, rabovania obchodov, obmedzenia pohybu vlastného obyvateľstva, nemôžeme vylúčiť ani najväčšiu možnú hrozbu teroristického útoku či prenosu exotických chorôb ako napríklad HIV, tuberkulózy, hepatitídy typu B a C. Okrem toho je potrebné počítat aj s možným prenosom svrabu a vší so znečistením verejných priestranstiev, hromadením odpadkov a pod.

Na zmiernenie bezpečnostného rizika a zamedzenie vzniku bezpečnostnej hrozby či krízovej situácie je potrebné zabezpečiť:

- ochranu vlastného obyvateľstva a reguláciu jeho pohybu v mieste sústredenia migrantov (policajný zbor, mestská polícia v spolupráci s Ozbrojenými silami SR)
- ochranu migrantov pred napádaním extrémistami z radov Slovákov (Policajný zbor, mestská polícia v spolupráci s Ozbrojenými silami SR)
- životné potreby pre migrantov (jedlo, pitie, lekárska a zdravotnícka pomoc, teplo, oblečenie, núdzové ubytovanie, WC, odpady)
- tlmočenie,

- psychologickú pomoc,
- prepravu osôb do cieľovej krajiny, prípadne do záchytného tábora v Humennom alebo pobytových táborov v Opatovskej Novej Vsi a Rohovciach,
- mediálnu podporu.

Pri príprave a zabezpečovaní uvedených opatrení je potrebné nájsť odpoveď na hlavné otázky:

- akú ochranu /pomoc vieme poskytnúť vlastným obyvateľom a ako?
- akú ochranu/humanitárnu pomoc vieme poskytnúť utečencom a ako?

4 POSÚDENIE STAVU POSTUPOV MESTSKEJ ČASTI/OBCE NA RIEŠENIE KRÍZOVEJ SITUÁCIE

V prípade, že hrozí vznik krízovej situácie v dôsledku masového prílivu nelegálnych migrantov na územie mestskej časti alebo obce postupy orgánov verejnej správy na riešenie krízových situácií by mali obsahovať prípravnú fázu, vyhlásenie krízového stavu, samotné riešenie krízovej situácie a tiež fázu na obnovu poškodeného systému a územia.

V prípravnej fáze:

- zvolať *krízový štáb* mestskej časti/obce ak hrozí sústredenie veľkého počtu migrantov,
- požiadať príslušný okresný úrad o vyslanie *výjazdovej skupiny* (vyhláška MV SR 523/2006 Z. z.)
- prizvať predstaviteľov MV SR, Migračného úradu SR, Úradu hraničnej a cudzineckej polície SR, a Dopravného podniku mesta Bratislavy, Železníc SR, Zdravotnú službu,
- prizvať humanitárne nevládne organizácie a charity.

Prerokovať prípravu na riešenie krízovej situácie:

- systém varovania obyvateľstva a vyrozumievania bezpečnostných zložiek,
- určenie vhodných priestorov na sústredenie migrantov,
- personálne zabezpečenie (ochrana obyvateľstva, záchranné práce, humanitárna pomoc),
- zdravotnícke zabezpečenie (Záchranná zdravotná služba)
- materiálno technické zabezpečenie,
- finančné zabezpečenie – výdavky na riešenie,
- systém komunikácií,
- mediálnu podporu.

Vyhlásenie krízového stavu sa uskutoční v prípade ak reálne začína narastať počet nelegálnych migrantov vo vyhradenom priestore. Krízový stav „Mimoriadnu situáciu“ vyhlási kompetentný orgán na príslušnom území v súlade so zákonom NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva [12]. Je možné predpokladať, že

krízový stav vyhlási prednosta príslušného okresný úradu² alebo starosta mestskej časti/obce³. V prípade hrozby teroristického útoku, alebo rozsiahleho ohrozenia obyvateľstva, krízový stav môže vyhlásiť prezident republiky na návrh vlády⁴ a len na ohrozenom území resp. vláda SR.⁵ Okrem vyhlásenia krízového stavu v je potrebné varovať vlastné obyvateľstvo a vyrozumieť záchranné a bezpečnostné zložky.

Vo fáze riešenia krízovej situácie všetky opatrenia riadi vytvorený krízový štát a zvyčajne obsahujú:

- organizáciu záchranných prác na základe skutočnej situácie a jej predpokladaného vývoja (záchranné zložky v spolupráci s nevládnymi humanitárnymi organizáciami),
- ochranu vlastného obyvateľstva,
- reguláciu a ochranu pohybu migrantov do určených priestorov,
- poskytovanie materiálnej a zdravotníckej pomoci,
- poskytovanie sociálnej ochrany detí a sociálnu kuratelu,
- poskytnutie psychologickéj krízovej intervencie,
- zabezpečenie prepravy migrantov do záchytného a pobytových táborov, resp. do cieľových krajín.

Vo fáze obnovy poškodených a znečistených priestorov príslušná mestská časť/obec využíva personálne zabezpečenie v súlade so *Zákon NR SR č.5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a finančné prostriedky z vlastných zdrojov a z vyčlenených dotácií štátneho rozpočtu* [13].

Uvedené postupy riešenia krízovej situácie zodpovedajú súčasnému právnemu stavu. Napriek nárastu bezpečnostného rizika a ohrozenia obyvateľstva a územia Slovenskej republiky v posledných dvoch rokoch, pozornosť vlády je zameraná predovšetkým na ochranu štátnej hranice a prevenciu pred vznikom teroristických útokov.

Malá pozornosť sa venuje príprave orgánov krízového riadenia verejnej správy, ktoré budú riešiť krízové situácie vo svojom územnom obvode. Ako príklad aktívneho prístupu orgánov verejnej správy na riešenie možnej krízovej situácie vyvolanej masovou nelegálnou migráciou uvádzam iniciatívu predstaviteľov mestskej časti Petržalka, ktorí v apríli 2016, z vlastnej iniciatívy, uskutočnili workshop, s cieľom hľadať riešenia možnej krízovej situácie na území svojej mestskej časti v dôsledku prílevu imigrantov.

Výsledky workshopu odhalili niektoré problémové oblasti v právnej úprave súčasného stavu. Napríklad:

²Ods.2 § 13 Zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

³ Písm. j, ods. 1, § 15 Zákona NR SR č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

⁴ Čl. 4 ods.1. zákona NR SR č.227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov

⁵Č.5 5 ods. 1. zákona NR SR č.227/2002 Z. z. o

- právne normy nepočítajú s poskytovaním humanitárnej pomoci obyvateľom tretích krajín na vlastnom území Slovenskej republiky.
- vznikom špecializovanej štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva a práce, sociálnych vecí a rodiny došlo k vyradeniu ich predstaviteľov z orgánov krízového riadenia – krízových štábov miest/obcí a okresov.
- orgány verejnej správy nevenujú náležitú pozornosť novej spolupráci s humanitárnymi organizáciami a charitami už v prípravnej fáze na riešenie krízových situácií. Okrem príslušníkov červeného kríža sa rôznych cvičení záchranných zložiek integrovaného záchranného systému nezúčastňujú ďalšie nevládne organizácie.

Východiskom na zlepšenie súčasného stavu by mohli byť:

- nevyhnutné úpravy zákona NR SR č. 387/2002 Z. z. riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu,
- organizácia workshopov a cvičení orgánov krízového riadenia územných celkov, kde je identifikované bezpečnostné riziko vplyvom nelegálnej a masovej migrácie,
- posilnenie spolupráce mestských častí a obcí s humanitárnymi nevládnymi organizáciami a charitami na ochranu vlastných obyvateľov a pomoc obyvateľom tretích krajín na území Slovenskej republiky,
- začlenenie predstaviteľov špecializovanej štátnej správy (úrad práce sociálnych vecí a rodiny a verejného zdravotníctva) do krízových štábov.

5 ZÁVER

Slovenská republika ako predsedajúca členská krajina Rade EÚ problematiku riešenia nelegálnej a nekontrolovateľnej migrácie považuje za svoju strategickú prioritu. V priebehu rokov 2014 až po súčasnosť prijala celý rad opatrení na ochranu štátnej hranice a svojho obyvateľstva pred bezpečnostnou hrozbou, za ktorú považuje nelegálnu migráciu.

Menšiu pozornosť venuje príprave podmienok pre činnosť orgánov krízového riadenia na najnižšej úrovni verejnej správy. Práve orgány územnej samosprávy v mestských častiach Bratislavy a v priľahlých obciach majú najväčší predpoklad riešiť krízové situácie vyvolané masovým prílevom nelegálnych migrantov na svoje územie.

Predložený príspevok splnil svoj cieľ, pretože poskytuje analýzu súčasného stavu migrácie v Slovenskej republike, identifikuje problémové oblasti v riešení krízových situácií orgánmi verejnej správy a navrhuje možné východiská na jeho zlepšenie.

Tento článok je výstupom medzinárodného výskumného projektu Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave a ARC Vysoké školy spoločenských a politických vied v Kutnej Hore, Česká republika. Projekt je finančne podporený Grantovou agentúrou VŠE vs pod č. 2/2018 - M.

LITERATÚRA

- [1] UJVÁRY, K. 2016. *Sicherheitslage hinsichtlich der Migrationswelle in der EU aus Sicht der Slowakischen Republik* / aut. Kristián Ujváry. In: MEPA - Fachjournal. - ISSN 2079-3464. - No. 1 (2016), s. 55-66.
- [2] FILIPOVÁ, L. 2016. *Sanctions EU against Russian Federation and its inputs on tourism the Eurozone and Slovak Republic*. In: *Informacijni tehnologiji, ekonomika ta pravo: stan ta perspektivy rozvytku*: Materialy mižnarodnoji naukovo-praktičnoji konferenciji molodych včenich ta studentiv. "Information technologies, economics and law: state and development perspectives": ITEL-2016. – Černivci. Ukraine.: Knigi - XXI, 2016. - ISBN 9786176141402. - s. 253-255.
- [3] SILLER, H., CIBAK, L. 2016. *Korruption und ihre gesamtwirtschaftliche Bedeutung, in Kriminalistik-Osterreich*, 1/2016, ISBN 978-3-7832-0804-7.
- [4] Zákon NR SR č. 480/2002 Z. z. o azyle
- [5] ŠIMÁK, L. et al.. 2005. *Terminologický slovník krízového riadenia*. FŠI. Žilinská univerzita v Žiline. ISBN 80-88829-75-5. s.44
- [6] Vyhláška MV SR č. 473/2011 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predaji životne dôležitých výrobkov alebo životne dôležitých tovarov s využitím mimoriadnych regulačných opatrení a o odberných oprávneniach
- [7] Zákon NR SR č. 617/2007 z. z. *o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov*.
- [8] Eurostat. 2018. *Štatistické údaje o migrantoch v EÚ*. Dostupné on-line na: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcod_e=tps00191&plugin.
- [9] Migračný úrad SR. 2018. *Štatistiky*. Dostupné on-line na: <http://www.minv.sk/?statistiky-20>
- [10] FILIP, S.- FILIPOVÁ, Ľ. 2016. *Štatistiky v krízovom manažmente verejnej správy Slovenska* In: *Natural science readings: Abstracts book*. Bratislava: Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy. 2016. ISBN 9788089654253. - S. 69-72.
- [11] Úrad hraničnej a cudzineckej polície. 2018. *Ročenka*. Dostupné on-line na: <http://www.minv.sk/?rocenky>
- [12] Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. *o civilnej ochrane obyvateľstva*.
- [13] VÍGHOVÁ, A.-ŠTANGOVÁ, N. 2013. *Information System-Basis for Successful Management of the Organization*. In: [International Journal of Advances in Management and Economics](#). ISSN 2278-3369. s. 8-12.